

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 146/16

Λουξεμβούργο, 21 Δεκεμβρίου 1016

Απόφαση στην υπόθεση C-104/16 P
Συμβούλιο κατά Front populaire pour la libération de la saguia-el-hamra et
du rio de oro (Front Polisario)

Η συμφωνία συνδέσεως και η συμφωνία περί αμοιβαίων μέτρων ελευθερώσεως που συνήφθησαν μεταξύ της ΕΕ και του Μαρόκου δεν εφαρμόζονται στη Δυτική Σαχάρα

Το Δικαστήριο αναιρεί επομένως την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου που είχε καταλήξει στην αντίθετη εκτίμηση και απορρίπτει την προσφυγή ακυρώσεως την οποία άσκησε το Front Polisario κατά της αποφάσεως του Συμβουλίου να προβεί στη σύναψη συμφωνίας περί αμοιβαίων μέτρων ελευθερώσεως

Η Δυτική Σαχάρα είναι περιοχή της βορειοδυτικής Αφρικής, η οποία συνορεύει με το Μαρόκο στα βόρεια, με την Αλγερία στα βορειοανατολικά, με τη Μαυριτανία στα ανατολικά και νότια, και με τον Ατλαντικό στα δυτικά. Επί του παρόντος, το μεγαλύτερο τμήμα της Δυτικής Σαχάρας ελέγχεται από το Μαρόκο. Ένα σαφώς μικρότερο και πολύ αραιοκατοικημένο τμήμα στα ανατολικά της Δυτικής Σαχάρας ελέγχεται από το Front Polisario, κίνημα το οποίο επιδιώκει την ανεξαρτησία της Δυτικής Σαχάρας και του οποίου η νομιμότητα έχει αναγνωριστεί από τον Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Μαρόκο συνήψαν το 2012 συμφωνία η οποία προέβλεπε αμοιβαία μέτρα ελευθερώσεως όσον αφορά τα γεωργικά προϊόντα, τα μεταποιημένα γεωργικά προϊόντα, τα ψάρια και τα αλιευτικά προϊόντα (συμφωνία περί αμοιβαίων μέτρων ελευθερώσεως). Η συμφωνία αυτή, της οποίας το εδαφικό πεδίο εφαρμογής είναι το ίδιο με αυτό της συμφωνίας συνδέσεως ΕΕ - Μαρόκου¹, ενεκρίθη από την Ευρωπαϊκή Ένωση με απόφαση του Συμβουλίου².

Το Front Polisario προσέφυγε στο Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως αυτής. Με την απόφαση την οποία εξέδωσε στις 10 Δεκεμβρίου 2015³, το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση αφού πρώτα έκρινε ότι η συμφωνία συνδέσεως και η συμφωνία περί αμοιβαίων μέτρων ελευθερώσεως εφαρμόζονταν «στο έδαφος του Βασιλείου του Μαρόκου» και ότι η έκφραση αυτή έπρεπε να ερμηνευθεί, ελλείψει αντίθετης προβλέψεως, ως περιλαμβάνουσα τη Δυτική Σαχάρα. Εν συνεχεία, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι, λαμβανομένης υπ' όψιν της εφαρμογής των συμφωνιών αυτών στη Δυτική Σαχάρα, η απόφαση του Συμβουλίου αφορούσε το Front Polisario και, ως εκ τούτου, νομιμοποιείτο να ζητήσει την ακύρωσή της. Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, κατ' ουσίαν, ότι το Συμβούλιο παρέβη την υποχρέωσή του να εξετάσει, προτού συνάψει την επίμαχη συμφωνία, αν υπήρχαν ενδείξεις ότι η εκμετάλλευση των φυσικών πόρων του εδάφους της Δυτικής Σαχάρας το οποίο τελούσε υπό μαροκινό έλεγχο, ήταν πιθανό να γίνεται εις βάρος των κατοίκων της περιοχής και να προσβάλλει τα θεμελιώδη τους

¹ Ευρωμεσογειακή Συμφωνία Συνδέσεως μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφ' ενός, και του Βασιλείου του Μαρόκου, αφ' ετέρου, που υπεγράφη στις Βρυξέλλες στις 26 Φεβρουαρίου 1996 και ενεκρίθη εξ ονόματος των εν λόγω Κοινοτήτων με την απόφαση 2000/204/ΕΚ, ΕΚΑΧ του Συμβουλίου και της Επιτροπής, της 24ης Ιανουαρίου 2000 (ΕΕ 2000, L 70, σ. 1).

² Απόφαση 2012/497/ΕΕ του Συμβουλίου, της 8ης Μαρτίου 2012, για τη σύναψη της συμφωνίας υπό μορφή ανταλλαγής επιστολών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Βασιλείου του Μαρόκου σχετικά με αμοιβαία μέτρα ελευθέρωσης για τα γεωργικά προϊόντα, τα μεταποιημένα γεωργικά προϊόντα, τα ψάρια και τα αλιευτικά προϊόντα, με την αντικατάσταση των πρωτοκόλλων αριθ. 1, 2 και 3 και των παραρτημάτων τους και με τις τροποποιήσεις της ευρωμεσογειακής συμφωνίας συνδέσεως μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφ' ενός, και του Βασιλείου του Μαρόκου, αφ' ετέρου (ΕΕ 2012, L 241, σ. 2).

³ Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 10ης Δεκεμβρίου 2015, *Front Polisario κατά Συμβουλίου* (T-512/12).

δικαιώματα. Θεωρώντας ότι η απόφαση αυτή δεν είναι ικανοποιητική, το Συμβούλιο άσκησε αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου ζητώντας την εξαφάνισή της.

Με τη σημερινή απόφασή του, την οποία εξέδωσε **το Δικαστήριο στο πλαίσιο της ταχείας διαδικασίας, κατόπιν αιτήματος του Συμβουλίου**, κάνει δεκτή την αναίρεση και **αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου**.

Το Δικαστήριο διαπιστώνει πράγματι ότι, προκειμένου να καθορίσει το εδαφικό πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας περί αμοιβαίων μέτρων ελευθερώσεως στο κείμενο της οποίας ουδεμία μνεία της Δυτικής Σαχάρας υπάρχει, το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε να λάβει υπ' όψιν του το σύνολο των κανόνων του διεθνούς δικαίου που ισχύουν στις σχέσεις μεταξύ της ΕΕ και του Μαρόκου, όπως εντούτοις επιτάσσει η σύμβαση της Βιέννης του 1969 για το δίκαιο των συνθηκών ⁴.

Συναφώς, επισημαίνει κατ' αρχάς ότι, **λαμβάνομένου υπ' όψιν του χωριστού και διακριτού καθεστώτος που έχει αναγνωριστεί στο έδαφος της Δυτικής Σαχάρας, δυνάμει του χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και της αρχής της αυτοδιαθέσεως των λαών, αποκλείεται να θεωρηθεί ότι η έκφραση «έδαφος του Βασιλείου του Μαρόκου», που προσδιορίζει το εδαφικό πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας συνδέσεως και της συμφωνίας περί αμοιβαίων μέτρων ελευθερώσεως, περιλαμβάνει τη Δυτική Σαχάρα και, ως εκ τούτου, ότι οι συμφωνίες αυτές εφαρμόζονται στο έδαφος αυτό**. Το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε έτσι να αντλήσει τις συνέπειες από το καθεστώς το οποίο έχει η Δυτική Σαχάρα υπό το πρίσμα του διεθνούς δικαίου.

Εν συνεχεία, από τη διεθνή πρακτική συνάγεται ότι, **οσάκις μια συνθήκη προορίζεται να εφαρμοστεί όχι μόνο στο έδαφος ενός κράτους, αλλά και πέραν του εδάφους αυτού, η συνθήκη αυτή πρέπει να το προβλέπει ρητώς**, είτε πρόκειται για έδαφος ευρισκόμενο υπό τη δικαιοδοσία του κράτους αυτού είτε για έδαφος για τις διεθνείς σχέσεις του οποίου είναι υπεύθυνο το εν λόγω κράτος. Επομένως, αντιβαίνει και στον κανόνα αυτόν να θεωρηθεί ότι η συμφωνία συνδέσεως και η συμφωνία περί αμοιβαίων μέτρων ελευθερώσεως εφαρμόζονται στη Δυτική Σαχάρα.

Τέλος, αφού υπενθύμισε ότι η **αρχή της δεσμευτικής ισχύος των συνθηκών μόνον έναντι των συμβαλλόμενων μερών, δυνάμει της οποίας οι συνθήκες δεν πρέπει ούτε να βλάπτουν ούτε να ωφελούν τρίτους άνευ της συναινέσεώς τους**, το Δικαστήριο εκθέτει ότι, λαμβανομένης υπ' όψιν της γνωμοδοτήσεως την οποία εξέδωσε το Διεθνές Δικαστήριο το 1975 για το ζήτημα της Δυτικής Σαχάρας κατόπιν σχετικού αιτήματος της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών ⁵, **ο λαός του εδάφους αυτού πρέπει να θεωρηθεί ως τρίτος** δυνάμενος να επηρεαστεί από την εφαρμογή της συμφωνίας περί αμοιβαίων μέτρων ελευθερώσεως. Εξάλλου, εν προκειμένω, **δεν προκύπτει ότι ο λαός αυτός συνήνεσε στην εφαρμογή της συμφωνίας επί της Δυτικής Σαχάρας**.

Ως προς το γεγονός ότι ορισμένες ρήτρες της συμφωνίας συνδέσεως και της συμφωνίας περί αμοιβαίων μέτρων ελευθερώσεως εφαρμοζόντουσαν de facto σε ορισμένες περιπτώσεις στα προϊόντα καταγωγής Δυτικής Σαχάρας, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι **δεν αποδεικνύεται ότι μια τέτοια πρακτική απηχούσε την ύπαρξη συμφωνίας μεταξύ των μερών αποβλέπουσα στην τροποποίηση της ερμηνείας του εδαφικού πεδίου εφαρμογής των συμφωνιών αυτών**. Περαιτέρω, τυχόν εικαζομένη βούληση της Ένωσης προς την κατεύθυνση αυτή θα προϋπέθετε την παραδοχή ότι η Ένωση προτίθετο να εκτελέσει τις συμφωνίες κατά τρόπο αντίθετο προς τις αρχές της αυτοδιαθέσεως και του περιορισμού της δεσμευτικής ισχύος των συνθηκών μόνο στα συμβαλλόμενα μέρη καθώς και προς τις απαιτήσεις της καλής πίστης που απορρέουν από το διεθνές δίκαιο.

Αφού κατέληξε ότι η συμφωνία περί αμοιβαίων μέτρων ελευθερώσεως δεν εφαρμόζεται στο έδαφος της Δυτικής Σαχάρας, το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου που κατέληξε στο αντίθετο συμπέρασμα και αποφασίζει να αποφανθεί το ίδιο επί της προσφυγής

⁴ Σύμβαση για το δίκαιο των συνθηκών, υπογραφείσα στη Βιέννη (Αυστρία) στις 23 Μαΐου 1969 (Recueil des traités des Nations unies, vol. 1155, σ. 331).

⁵ Γνωμοδότηση του Διεθνούς Δικαστηρίου για τη Δυτική Σαχάρα (CIJ Recueil 1975, σ. 12).

που άσκησε το Front Polisario. Συναφώς, διαπιστώνει ότι, δεδομένου ότι η συμφωνία περί αμοιβαίων μέτρων ελευθερώσεως δεν εφαρμόζεται στη Δυτική Σαχάρα, η απόφαση με την οποία το Συμβούλιο συνήψε τη συμφωνία αυτή δεν αφορά το Front Polisario. **Το Δικαστήριο απορρίπτει επομένως την προσφυγή του Front Polisario ελλείψει ενεργητικής νομιμοποιήσεως.**

ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΗ : Το Δικαστήριο μπορεί να επιληφθεί αιτήσεως αναιρέσεως, η οποία περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, κατά αποφάσεως ή διατάξεως του Γενικού Δικαστηρίου. Κατ' αρχήν, η άσκηση αναιρέσεως δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα. Εάν είναι παραδεκτή και βάσιμη, το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου. Στην περίπτωση που η υπόθεση είναι ώριμη προς εκδίκαση, το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της διαφοράς. Σε αντίθετη περίπτωση, αναπέμπει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο, το οποίο δεσμεύεται από την απόφαση που εξέδωσε το Δικαστήριο στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106